

VOLWASSEN ONDERWIJS IN EEN ONVOLWASSEN WERELD

Gert Biesta

University of Edinburgh, UK & Maynooth University, Ireland

“TO REMIND WALDORF EDUCATION OF ITS HISTORICAL MISSION”

**HET UNIEKE INZICHT
DE UNIEKE PRAKTIJK**

**NIET VERGETEN
WOORDEN VINDEN
RUIMTE CLAIMEN
VRIJELIJK DELEN**

NOG STEEDS URGENT

DE OPDRACHT VAN HET ONDERWIJS

HET OUDE GRIEKENLAND
perfectioneren

DE REFORMATIE
lezen

DE VERLICHTING
zelf denken

EIND 19e EEUW
gelijke kansen

ANNO 2023?
hoog scoren in PISA, net zo goed als Finland

HET SPOOR BIJSTER?

ALLE ANTWOORDEN RELATIEF?

HISTORISCH 'CONTINGENT'

ZE HANGEN SAMEN MET
HET VERLOOP VAN DE GESCHIEDENIS

**WELKE HISTORISCHE 'MARKERING'
IS RELEVANT VOOR ONZE TIJD?**

NA 'AUSCHWITZ' (1)

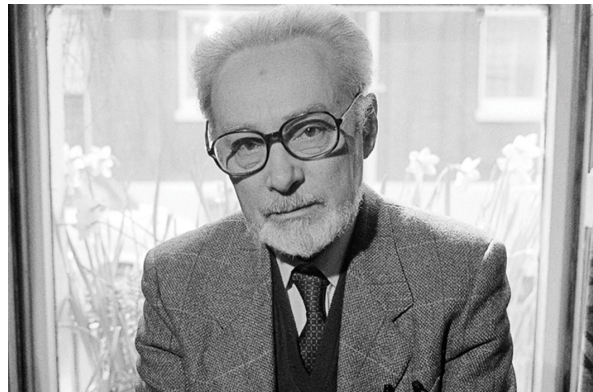
Theodor Adorno
1903-1969

Erziehung nach Auschwitz
»Die Forderung, daß Auschwitz nicht noch
einmal sei, ist die allererste an Erziehung.«
Theodor W. Adorno

1966

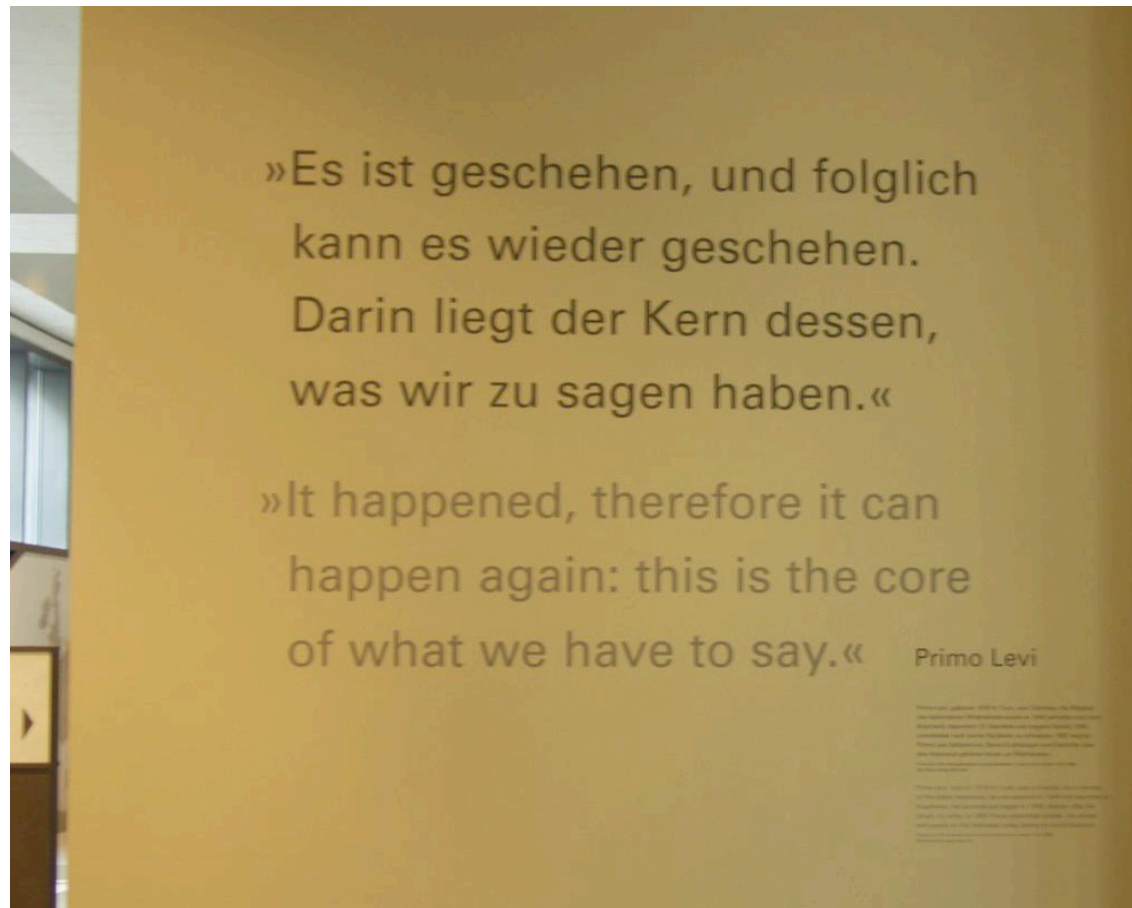
**Sie geht so sehr jeglicher anderen voran,
dass ich weder glaube, sie begründen
zu müssen noch zu sollen. Ich kann nicht
verstehen, dass man mit ihr bis heute
so wenig sich abgegeben hat.
Sie zu begründen hätte etwas
Ungeheuerliches angesichts des
Ungeheuerlichen, das sich zutrug.**

NA 'AUSCHWITZ' (2)

Primo Levi
1919-1987

“Het is gebeurd, dus het kan weer gebeuren.”

MENSELIJKE VRIJHEID

EEN 'MODERN' PEDAGOGISCH THEMA

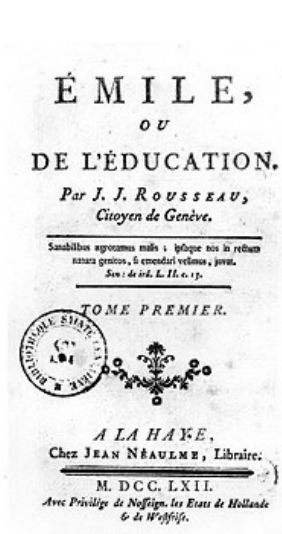
NIET EEN 'PROBLEEM' DAT OPGELOST MOET WORDEN
MAAR DE 'INZET' VAN OPVOEDING EN ONDERWIJS

JEAN-JACQUES ROUSSEAU
EMILE, OF OVER OPVOEDING (1762)

'AFSCHERMEN' VAN TE KRACHTIGE INVLOED VAN BUITEN
EN VAN TE KRACHTIGE INVLOED VAN BINNEN – DE 'PASSIES'

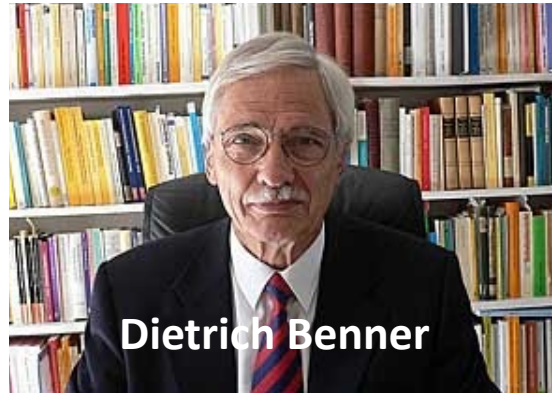

STAANDE BLIJVEN – ZELF-STANDIG-HEID

HOEVEEL DOET ONS WERK ER EIGENLIJK TOE?

AANLEG – OMGEVING – OPVOEDING

33 % - 33 % - 33 %?

10 % - 30 % - 60 %?

20 % - 60 % - 20 %?

80 % - 15 % - 5 %?

of . . . ?

Dietrich Benner (1987, 2015)
Allgemeine Pädagogik

KON ROSA PARKS NIET LEZEN?

WAS ADOLF EICHMANN EEN MODELBURGER?

AANLEG + OMGEVING SAMEN ALTIJD 100%!

Dietrich Benner

EEN ANDERE VRAAG

HOE DAARUIT EEN
'IK' NAAR VOREN KAN TREDEN

EEN VRAAG VAN EEN ANDERE ORDE

NIET: VORMING NAAR EEN BEPAALD (IDEAAL)BEELD – BILUNDUNG

MAAR: 'AUFFORDERUNG ZUR SELBSTTÄTIGKEIT'

NIET 'WEES JEZELF' MAAR 'WEES EEN ZELF'

EEN KLOP OP DE DEUR VAN DE LEERLING – "IS DAAR IEMAND?"

EEN EXISTENTIËLE VRAAG

NIET DE VRAAG WIE WE ZIJN

IDENTITEIT

MAAR DE VRAAG HOE WE ZIJN, HOE WE BESTAAN

**de vraag wat ik ga doen met mijn identiteit
met alles wat ik weet en kan, met mijn vermogens
èn mijn beperkingen, vooral als het erop aankomt**

VOLWASSEN SUBJECT-ZIJN

**NIET LUKRAAK ACHTER JE VERLANGENS AANLOPEN, MAAR ZELF VRAGEN
WELKE VERLANGENS GAAN HELPEN EN WELKE IN DE WEG GAAN ZITTEN**

EMANCIPATIE

HET UNIEKE INZICHT VAN HET VRIJE SCHOOL ONDERWIJS

DAT HET KIND GEEN DING IS DAT ZICH ONTWIKKELT

**MAAR DAT HET IN ONDERWIJS EN OPVOEDING DRAAIT
OM DE 'AANKOMST' VAN HET 'IK' IN DE WERELD
DAT DAAR DIENS EIGEN LEVEN TE LEIDEN HEEFT**

NIET ONTWIKKELINGSPSYCHOLOGISCH MAAR BIOGRAFISCH

**DAT IEDERE MENS EEN BINNEWERELD HEEFT
EEN GEMOED DAT 'STOFFERING' BEHOEFT**

HET ABSURDE BEHAVIORISME VAN HET MODERNE ONDERWIJS

DE UNIEKE PRAKTIJK VAN HET VRIJE SCHOOL ONDERWIJS

INCARNATIE & VRIJHEID
ENGAGER & ÉMANCIPER (PHILIPPE MEIRIEU)

HET CURRICULUM

HET 'IK' IS HET 'WERK VAN HET ZELF' (BÖHM)
"AUFFORDERUNG ZUR SELBSTTÄTIGKEIT" (BENNER)

GEEN PRODUCTIEPROCES, MAAR EEN 'PRACHTIG RISICO'

SUBJECTIVEREND ONDERWIJS:
HET 'IK VAN DE LEERLING 'IN HET SPEL BRENGEN'

DE ONTMOETING MET WAT ECHT EN REËEL IS
OMDAT DAT IETS VAN JE VRAAGT & JE BEGRENST

OUDERWETS OF ACTUEEL?

**100 JAAR OUD
250 JAAR OUDE TRADITIE**

TIME FOR A CHANGE?

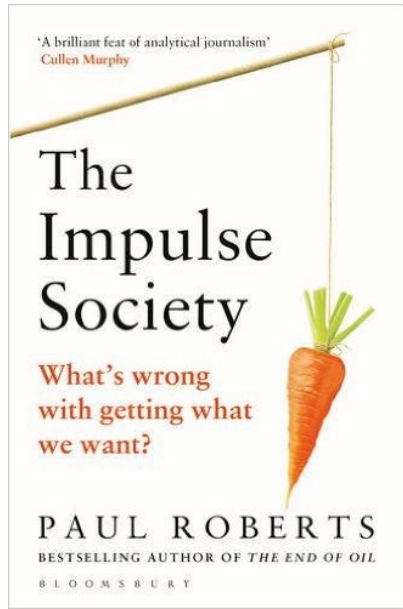
**21E EEUWSE VAARDIGHEDEN OM TE OVERLEVEN IN EEN ONZEKERE WERELD
GOED SCOREN OM MEE TE KUNNEN IN DE KENNIS-ECONOMIE**

IN PLAATS VAN BREIEN, TUINIEREN EN EURITMIE?

OF HEEFT ONZE TIJD DE VRIJE SCHOOL JUIST HARD NODIG?

‘ONZE TIJD’?

EEN IMPULS SAMENLEVING

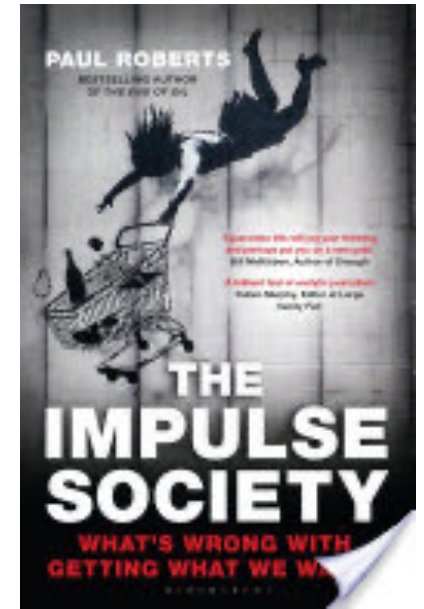
‘WHAT IS WRONG WITH GETTING WHAT WE WANT?’

STEEDS MEER VERLANGEN
STEEDS MEER KOPEN

APPLE VERKOOPT GEEN MOBIELE TELEFOONS . . .

EGOÏSTISCHE VERLANGENS
“ZIJN DE REFLEXEN VAN DE HELE SAMENLEVING”

DE INSTITUTIES DIE WE HADDEN OM ELKAAR TE HELPEN, ZIJN ZELF
VERSTRIKT GERAAKT IN HET NAJAGEN VAN ONVOLWASSEN VERLANGENS

TWEE SCHOKKENDE CONCLUSIES

[1] DE IMPULS SAMENLEVING IS NIET GEÏNTERESSEERD IN VOLWASSENHEID,

**[2] DE IMPULS SAMENLEVING HEEFT NAUWELIJKS NOG INSTITUTIES
WAAR WE ELKAAR KUNNEN HELPEN MET VOLWASSEN-PROBEREN-TE-ZIJN**

**“WAT DE HUIDIGE CRISIS VEROORZAAKT,
IS DAT DE HELE SOCIALE MACHINERIE HET KIND
HELEMAAL GEEN HANDVATTEN MEER BIEDT
OM ZICH VAN ONVOLWASSENHEID TE BEVRIJDEN.”**

PHILIPPE MEIRIEU

‘DE URGENTIE VAN DE PEDAGOGIEK’

DE URGENTIE VAN ONDERWIJS DAT DIT BEGRIJPT

HET BELANG VAN DE SCHOOL

NIET ALS KRACHTIGE LEEROMGEVING
MAAR ALS OEFENPLAATS
VOOR VOLWASSEN-WILLEN-ZIJN

‘SCHOLE’ – VRIJE TIJD

TIJD DIE NOG NIET GECLAIMD IS,
DIE NOG NIET PRODUCTIEF GEMAAKT IS

DE TIJD DIE WE DE NIEUWE GENERATIE SCHENKEN
OM DE WERELD TE ONTMOETEN
EN ZICHZELF IN RELATIE TOT DE WERELD TE ONTMOETEN

DEUREN OPENEN

CONCLUSIE

WE LEVEN IN EEN ONVOLWASSEN TIJD

**WAARIN HET PURE VERLANGEN DE BOVENTOON VOERT
OOK IN DE POLITIEK**

Als je op mij stemt, geef ik je alles wat je verlangt.”

**JUIST NU TIJD EN RUIMTE NODIG
OM ELKAAR TE HELPEN STAANDE TE BLIJVEN**

**HET BIJZONDERE VAN DE VRIJE SCHOOL IS
DAT HET DIE RUIMTE BLIJFT CLAIMEN,
EN DIE RUIMTE ZO WEET IN TE RICHTEN
DAT ER AAN VOLWASSEN-WILLEN-ZIJN
GEWERKT KAN WORDEN**

ZONDER GARANTIE OP SUCCES

CONCLUSIE

**DE VRIJE SCHOOL 'BEGRIJPT' DE URGENTIE
VAN ONDERWIJS 'NA AUSCHWITZ'**

**DE VRIJE SCHOOL 'BEGRIJPT' DE URGENTIE
VAN VOLWASSEN ONDERWIJS
IN EEN ONVOLWASSEN WERELD**

DAAR KAN DE REST VAN HET ONDERWIJS NOG VEEL VAN LEREN

MIT S ER NAUWKEURIG WORDT GEKEKEN

&

**MIT S DE VRIJE SCHOOL ER IN SLAAGT
DUIDELIJK TE MAKEN WAT ER OP HET SPEL STAAT**

Bernard
Lievegoed

Over
de redding
van
de ziel

BEDANKT VOOR DE AANDACHT

gert.biesta@ed.ac.uk
www.gertbiesta.com